

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΟΡΦΕΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

A. Επιστολή, e-mail

Μια επιστολή έχει σα στόχο την επικοινωνία τη μεταφορά των ιδεών, των απόψεων, των γεγονότων που επηρεάζουν τη ζωή μας αλλά και των αιτημάτων μας τόσο σε κάποιο οικείο πρόσωπο όσο και σε κάποιο άτομο που κατέχει μια σημαίνουσα θέση ή ακόμη σε ένα θεσμικό όργανο ή σώμα. Το ύφος της εξαρτάται τόσο από τον παραλήπτη όσο και από το ζήτημα το οποίο εκθέτουμε αλλά και από την ιδιότητα υπό την οποία την υπογράφουμε. Έτσι μια επιστολή σε οικείο πρόσωπο θα έχει οικείο ύφος και θα χαρακτηρίζεται από γλώσσα περισσότερο «καθημερινή». Μια επιστολή που απευθύνεται σε κάποιο σημαίνον πρόσωπο και την οποία γράφουμε σα φυσικά πρόσωπα θα έχει ύφος επίσημο και προσεγμένη γλώσσα. Και στις δύο όμως περιπτώσεις μπορούμε να χρησιμοποιούμε α' ενικό πρόσωπο. Αντίθετα αν γράφουμε μια επιστολή εξ ονόματος ενός συνόλου φροντίζουμε να τονίσουμε ότι οι απόψεις μας εκφράζουν το σύνολο αυτό (α' πληθυντικό, επίκληση στην ιδιότητά μας). Σε κάθε περίπτωση ακολουθούμε την εξής μορφή:

	Τόπος και ημερομηνία
<u>Προσφώνηση.</u> (επίσημη με την αναφορά της ιδιότητας του παραλήπτη ή οικεία με αναφορά στη σχέση μας με τον παραλήπτη) π.χ. Αξιότιμε κ. Υπουργέ, Αγαπητέ κ. Ιωάννου, Φίλε μου Νίκο, <u>θέμα για το οποίο γράφουμε</u>	
<u>Αποφώνηση</u> (ισχύει ότι και στην προσφώνηση) π.χ. Μετά τιμής, Με τους θερμότερους χαιρετισμούς μου, Με αγάπη,	
<u>Υπογραφή</u> (με την ιδιότητά μας) π.χ. Ο/Η πρόεδρος του 15μελούς συμβουλίου Ο/Η μαθητής\μαθήτρια της Γ' λυκείου Ο \η φίλος\η σου	

Στην περίπτωση που έχουμε e-mail η ημερομηνία μπαίνει επίσης αριστερά, κάτω από αυτή προσθέτουμε την ηλεκτρονική διεύθυνση του παραλήπτη, στη συνέχεια τη δική μας ηλεκτρονική διεύθυνση και ακριβώς από κάτω το θέμα της επιστολής. Π.χ.

Ημε\νία: 22\2\2000
Προς: kapoions@server.com
Από: "emena" <ego@server.com>
Θέμα: Το θέμα μας

κλπ

B. Ομιλία, παρουσίαση, εισήγηση

Κανονικά μια ομιλία ή μια εισήγηση γίνεται προφορικά μπροστά σε κοινό. Για να έχει όμως επιτυχία πρέπει να έχει προετοιμαστεί και επιπλέον πολλές φορές τα κείμενα αυτά δημοσιεύονται, γεγονός το οποίο ο συντάκτης τους γνωρίζει και παίρνει σοβαρά υπ' όψιν του. Έτσι δεν πρόκειται για καθαρά προφορικό λόγο αλλά για γραπτό κείμενο με πολλά στοιχεία προφορικού λόγου. Απαιτείται δηλαδή να προσφωνηθεί το κοινό αλλά και να κερδίσουμε το ενδιαφέρον του από την αρχή κρατώντας το στη συνέχεια αμείωτο. Έτσι εκτός από το β' πληθυντικό πρόσωπο χρησιμοποιούμε σχήματα λόγου που «ζωντανεύουν» το κείμενο. Αμέσως μετά την προσφώνηση αναφερόμαστε στην περίπτωση και το θέμα που μας απασχολεί. Φροντίζουμε να αποφεύγουμε τις κουραστικές μεγάλες περιόδους λόγου ή τους υπερβολικά περίπλοκους συλλογισμούς. Εύχρηστη επίσης, σε μεγαλύτερο απ' ότι συνήθως βαθμό, σε αυτή την περίπτωση είναι η επίκληση στο ήθος του ακροατή. Με αυτή άλλωστε κλείνουμε το κείμενό μας, ευχαριστώντας δηλαδή τους ακροατές μας για την προσοχή τους. Η μορφή του κειμένου έχει ως εξής:

Προσφώνηση

(Ξεκινάμε με την προσφώνηση του σημαντικότερου από τους ακροατές μας και συνεχίζουμε μέχρι να προσφωνήσουμε το σύνολο του κοινού μας. Στο παράδειγμα μας υποθέτουμε ότι κάνουμε εισήγηση στη βουλή των εφήβων)

π.χ. Αξιότιμε κ.κ. Πρόεδρε της Βουλής,

Αξιότιμε κ.κ. Υπουργέ Παιδείας,

Αξιότιμοι κ.κ. Βουλευτές,

Αγαπητές συμμαθήτρίες και συμμαθητές,

συγκεντρωθήκαμε σήμερα με την ιδιότητα των εκπροσώπων των νέων της Ελλάδας για να συζητήσουμε\εκφράσουμε..... Το θέμα που εγώ θα ήθελα να σας παρουσιάσω είναι.....

Κλείσιμο - αποφώνηση

.....Σας ευχαριστώ για την προσοχή που μου δείξατε\ Τελειώνοντας θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την προσοχή σας\ τη συμμετοχή σας \ το ενδιαφέρον σας...

Γ. Άρθρο, επιφυλλίδα, σχόλιο

Το άρθρο είναι κείμενο που σκοπεύει στη δημοσίευση στον τύπο και στην ανάγνωσή του από το κοινό του συγκεκριμένου εντύπου. Πρώτος στόχος λοιπόν είναι να προκαλέσει το κοινό αυτό ώστε να διαβαστεί. Το στόχο αυτό πρέπει να επιτελέσει ο τίτλος που πρέπει να έχει δύο στοιχεία: να κατατοπίζει για το περιεχόμενο και να θέλγει την προσοχή του αναγνώστη. Πολλές φορές για να πετύχουμε καλύτερα το στόχο μας βάζουμε και υπότιτλο. Στην πρώτη παράγραφο του κειμένου μας καλό είναι να γίνεται μια σύντομη παρουσίαση του θέματος ή αναφορά στα γεγονότα που μας οδήγησαν στη συγγραφή του. Το ύφος του κειμένου μας υπαγορεύεται και στην περίπτωση αυτή από την επικοινωνιακή ανάγκη που εξυπηρετεί. Η υπογραφή ενός άρθρου δεν είναι στοιχείο απαραίτητο στη μορφή του. Έτσι έχουμε:

ΤΙΤΛΟΣ (ΥΠΟΤΙΤΛΟΣ)

1^η § περίληψη – σύντομη παρουσίαση
κλπ

Δ. Δοκίμιο

Το δοκίμιο δεν επιβάλλει τη χρήση συγκεκριμένης μορφοποίησης. Εκείνο που χρειάζεται περισσότερο είναι η καλή οργάνωση του υλικού και η σωστή σύνδεση των ιδεών μεταξύ τους. Καλό θα ήταν ωστόσο να επισημάνουμε ότι η ύπαρξη θελκτικού και ταυτόχρονα κατατοπιστικού ως προς το θέμα προλόγου είναι σημαντική για τη διαπραγμάτευσή του. Αν επίσης το θέμα μας το απαιτεί, καλό θα ήταν να υπάρχει μια μικρή παρουσίαση της πραγματικότητας του προβλήματος που μας απασχολεί ή ακόμη και ιστορική αναδρομή. Αυτά μπορούν να αποτελέσουν τον ίδιο τον πρόλογο ή μια πρώτη παράγραφο. Τέλος ο επίλογος πρέπει να βοηθά τον αναγνώστη να ξαναθυμηθεί τη σημαντικότερη θέση ή το συμπέρασμα στο οποίο καταλήξαμε –αν είναι δυνατό- ή να επαναλαμβάνει το σημαντικότερο μήνυμα που θέλουμε να του στείλουμε.

Ε. Ανακοινώσεις, προσκλήσεις κλπ

Σε αυτού του περιεχομένου τα κείμενα το μήνυμα είναι σχετικά λιγόλογο και είναι απαραίτητο να αναφέρονται το θέμα, ο τόπος, ο χρόνος και η μορφή του συμβάντος που ανακοινώνεται, όπως και το πρόσωπο ή ο φορέας που προσκαλεί. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τόσο την ενεργητική όσο και την παθητική φωνή, το α' ή γ' πρόσωπο ανάλογα με το αν η έμφαση δίνεται στο πρόσωπο που καλεί-ενημερώνει ή στο γεγονός. Η μορφή τους είναι:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Το Δ.Σ. του συλλόγουσας καλεί στην εκδήλωση με θέμα «.....» που οργανώνει τη
Δευτέρα 30 Μαρτίου 2020 στο κτίριο του πολιτιστικού κέντρου και ώρα 19.30 μμ.

Ή

Τη Δευτέρα 30 Μαρτίου 2020 και ώρα 19.30 μμ στο κτίριο του πολιτιστικού κέντρου θα γίνει
εκδήλωση με θέμα «.....».

Για το Δ.Σ. του συλλόγου

Ο Πρόεδρος

Τα μέλη

ΔΟΚΙΜΙΟ

Το δοκίμιο ορίζεται ως είδος κειμένου που άπτεται τόσο της λογοτεχνίας όσο και της επικοινωνίας. Ειδικότερα:

Περιεχόμενο του δοκιμίου: θέματα κοινωνικά, επιστημονικά, ηθικά, πολιτικά, φιλολογικά, φιλοσοφικά, κριτικής, τέχνης και κάθε πλευράς της ζωής που αφορούν ένα μεγαλύτερο ή πιο περιορισμένο κοινό.

Στόχος του δοκιμίου: να ενημερώσει, να πληροφορήσει, να δώσει γνώσεις, να γνωστοποιήσει θέσεις και απόψεις, να εκλαϊκεύσει ιδέες και θεωρίες, να ευαισθητοποιήσει, να συγκινήσει, να προβληματίσει, να οξύνει την κρίση του αναγνώστη, να διδάξει και να πείσει χωρίς όμως να ποδηγετεί ή να «σωφρονίζει».

Είδη του δοκιμίου: επειδή ακριβώς το δοκίμιο δεν είναι ένα αυστηρά καθορισμένο είδος μπορεί ο δοκιμιογράφος να καταγράφει με ελεύθερο τρόπο τις θέσεις του. Σε γενικές γραμμές ωστόσο μπορούμε να διαχωρίσουμε δύο είδη δοκιμίων:

Τα δοκίμια πειθούς (αποδεικτικού χαρακτήρα) στοχεύουν άμεσα να πείσουν τον αναγνώστη για τις θέσεις του δοκιμιογράφου.

Τα δοκίμια στοχασμού που στοχεύουν περισσότερο στην καταγραφεί των σκέψεων του συγγραφέα και μόνο έμμεσα προσπαθούν να πείσουν για την ορθότητα των θέσεων του.

Η πειθώ στο δοκίμιο: ανάλογα με το είδος του δοκιμίου δίνεται έμφαση σε διαφορετικούς τρόπους πειθούς. Ένα δοκίμιο πειθούς χρησιμοποιεί περισσότερο την επίκληση στη λογική με επιχειρήματα, τεκμήρια και παραδείγματα, χωρίς ωστόσο να απορρίπτει τη χρήση άλλων μέσων. Ένα δοκίμιο στοχασμού συνήθως χρησιμοποιεί μεγάλη ποικιλία μέσων πειθούς χωρίς όμως να προσπαθεί να παραπλανήσει με ρητορείες.

Η γλώσσα του δοκιμίου: ανάλογα με το θέμα αλλά και το είδος του δοκιμίου ποικίλλει το ύφος και η χρήση της γλώσσας. Γενικά ωστόσο μπορεί να χαρακτηριστεί λόγια, με έντονη χρήση φράσεων και λέξεων που επιτυγχάνουν τη συνοχή, ιδιαίτερο λεξιλόγιο, μακροπερίοδο λόγο με υποτακτική σύνδεση προτάσεων. Η αναφορική λειτουργία της γλώσσας είναι έντονη. Πολλές φορές, στα δοκίμια στοχασμού κυρίως, διακρίνουμε έντονη λογοτεχνικότητα με χρήση ποιητικής λειτουργίας του λόγου.

Η οργάνωση του δοκιμίου: είναι περισσότερο δομημένα τα δοκίμια με αποδεικτικό χαρακτήρα. Συνήθως ξεκινούν με μια σύντομη παρουσίαση του ζητήματος που θα απασχολήσει το δοκιμιογράφο (πρόλογος) και της δικής του θέσης σε αυτό. Στο κύριο θέμα αναπτύσσονται εμπεριστατωμένα οι επιμέρους πλευρές του ζητήματος και αναπτύσσει τις ιδέες και τους προβληματισμούς του. Στον επίλογο αναδιατυπώνεται η αρχική θέση ή διατυπώνεται το συμπέρασμα που προκύπτει από την ανάπτυξη. Από την άλλη στα δοκίμια στοχασμού συχνά οι συγγραφείς ακολουθούν περισσότερο συνειρμική οργάνωση του υλικού τους και δεν καταλήγουν πάντα σε προκαθορισμένα ή συγκεκριμένα συμπεράσματα.